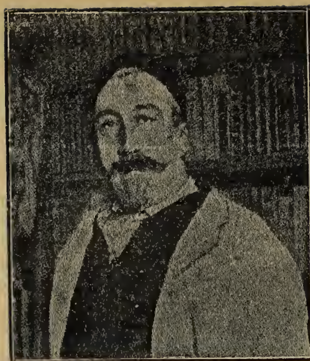

אנאטאָל פראַנס

פּלואטן

ייִדיש
מ. פלאַקסער

פאַרלאַג
„קולטור=ליגע"
וואַרשע.

אילוסטראַציעס פון
בּוטע-דע מאָנוועל.
שער-בּלאַט איבּערצייכנונג
פון ה. גאָלדבּערג.

Printed in Poland

געדרוקט אין 5000 עקז.
ווארשע 1921.

געזעצט בײַ י. הענדלער, לאַנגע 26.   געדרוקט „אָשוויאַטאַ“, טלאמאַצקע 4.

„Na Kwiaty“,—Anatola Francea.
Wyd. „KULTUR-LIGE“ Warszawa 1921 r.

Druk. „Oświata“, Warszawa, Tłomackie 4, tel. 236-02.

בלומען קלייבן.

באַשע און איר קליין ברודערל אַנעלע זיינען נאָך מי־טאָג געגאַנגען אויף דער לאָנקע אַרויס. דער טאָג איז געווען אַ קלאָרער און אַ פרישער. דער הימל איז געווען אַביסל גרוי, נאָר מיט אַ גרויקייט, וואָס איז זיסער און ליבער פון אַלע בלויקייטן אויף דער וועלט. באַשעס אויגן זיינען טאַקע אויך אַזעלכע גרויע און זעען אויס, ווי אַ שטיקל הימל אין פרימאָרגן.

באַשע מיט אַנעלען גייען זיך אַזוי ביידע איבער דער לאָנקע. זייער מאַמע איז אַ דאָרפישע בעל־הבית־טע און פירט אָן מיט דער ווירטשאַפט. קיין ניאַניע האָבן זיי נישט און

דאַרפֿן זי גאָרנישט האָבן. דעם וועג ווייסן זיי אַליין; מיט די וועלדער זיינען זיי באַקאַנט, און מיט די פעלדער, און מיט די בערגלעך. אַז זי קוקט נאָר בלויז אויף דער זון, באַשע, דערקענט זי שוין ווי שפעט ס׳איז, און אַ סך סודות איז זי שוין דערגאַנגען, וואָס די קינדער פון שטאָט הויבן גאָרנישט אָן פון זיי צו וויסן. קליין-אַנעלע אָפילו פאַרשטייט שוין אַ סך זאַכן אין די וועלדער, אין די וואַסערלעך און אויף די בערג, ווייל זיין קליין נשמהלע איז אַ דאָרפיש נשמהלע.

באַשע מיט אַנעלען גייען זיך אַזוי איבער די אויסגע-בלומטע לאָנקעס. גייענדיק, קלייבט זיך באַשע בלימעלעך צו-נויף. קאָרן-בלימעלעך רייסט זי און מאָן-בלימעלעך, ווינט-בלימעלעך און גאָלד-בלימעלעך. זי רייסט אויך אָן די שיי-נינקע פיאָלעטלעך, וואָס וואַקסן ביים סאַמע ברעג תבואה און רופן זיך פעלד-וועכטערלעך. זי רייסט אויך אָפּ די פוכיקע זאַנ-גען אויפן צעבלי-טן גראָז, די הימל-רויזעלעך און פעלד-גלעקעלעך, די ליליע-פאַרבי-קע, וואָס ווי נאָר דאָס מינדסטע רוי-שעלע באַרירט זיי,

אָטעמען זיי אָפּ מיט אַזאַ זיסן גערוך. באַשע האָט ליב בלו-מען, ווייל בלומען זיינען שיין.

באַשע איז אַ קליין פשוט מיידעלע, אָנגעטאָן אין אַ

טונקל פּערקאַלן קליידל און אין אַרויט קרעטאָנען פאַרטוכל. שענער און רייכער אָנגעטועכץ זעט באַשע נאָר, ווען מ׳פּוצט זי אויס לכּבוד אַ יום־טוב. דאָך האָט באַשע ליב שיינע זאַכן. זעט זי, אַז בלומען זיינען שיין, האָט זי זיי טאַקע ליב דערפאַר. און איר דאַכט זיך, אַז ווען עמעץ איז אַ שיינער מוז ער אויך זיין אַ גוטער, פלייסט זי זיך איצט צו זיין גאָר אַ וואוילינקע, זי טראָגט דאָך עפּעס אין די הענט אַ גרויסן, גרויסן באַרג מיט בלומען. באַשעס געדאַנקען זיינען איצט אויך אַזעלכע פאַרביקע און בשמימדיקע, ווי אירע בלומען. דאָס זיינען געדאַנקען, וואָס מ׳קאָן זיי גאָרנישט אַרויסרעדן: צווישן ווערטער איז גאָרנישטאָ אַזעלכע שיינע. דערצו דאַרף מען לידעלעך זינגען, לידעלעך די בעסטע, מיט טענער, וואָס שפּרונגען אַרום אין הארצן, טענער, וואָס זיסער איז גאָר נישטאָ. אָנרייסנדיק די בלימעלעך, זינגט זיך באַשע צו:

„אין אַ ליליע-קרענצל אויסגעפּוצט שפּאַציר איך מיר איבערן טאָל״

און

„איין הערצעלע נאָר האָב איך״.

קליין־אַנעלע איז שוין גאָר אַן אַנדערער. אויך גערדאַנ־
קען האָט ער שוין גאָר אַנדערע. אַנעלע איז אַ לאָבוס אַ ייִנג,
קיין הייזעלעך טראָגט ער נאָך נישט, אָבער אַ שכלע האָט
ער — שוין איינמאָל אַ שכל! און פלינק איז ער! און פריי־
לעך! מיט איין האַנט האַלט ער זיך פאַרן שוועסטערלס פאַר
טוכל, ער זאָל נישט אומפאַלן, און מיט דער אַנדערער פאָ־
כעט ער מיט זיין בייטשל אין דער לופטן אַזוי פלינק ווי
אַן אמתער מאַנספאַרשוין. זיין טאַטנס פערד־ייִנג, ווען ער
טרונקט־אָן די פערד ביים טייכל, קלאַפּט גאָרנישט אַ סך
שטאַרקער מיט זיין בייטש. קליין־אַנעלע זינגט נישט און
חלומט נישט. אַלע פעלד־בלימעלעך גייען אים טאַקע גאָר־און
גאָרנישט אָן. ער טראַכט וועגן זיינע שפּילערייען און וועגן
די שווערע אַרבעטן, וואָס ער וועט אַמאָל דאַרפן טאָן. ער
טראַכט וועגן אָנגעלאָדענע וועגעלעך און וועגן פערד, וואָס
וועלן זיך אַמאָל צוהערן צו זיינע רייד און צו זיין בייטש.

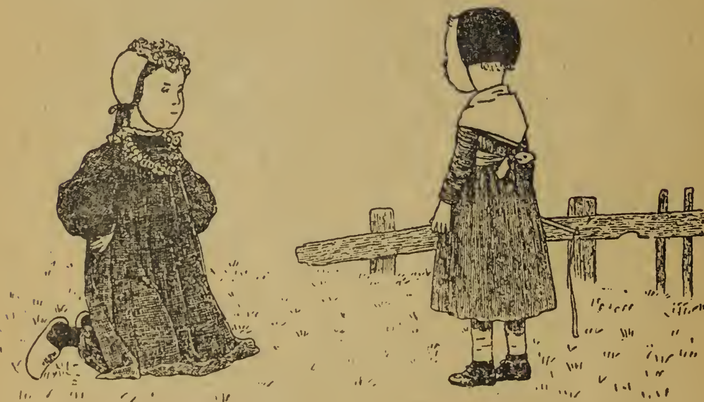
באַשע מיט אַנעלען זיינען פאַרגאַנגען אויף אַ בערגל,
איבער דער לאָנקע, פון וואַנעט עס זעען זיך אַלע דאָרפישע
הייזלעך, צווישן גרינס צעוואָרפן, און די שפּיצן פון די
קלויסטערס, וואָס שניצן זיך אויס אין דער ווייטקייט. דאָרט
זעט מען ערשט, ווי די ערד איז גרויס. דאָרט פאַרשטייט
באַשע בעסער ווי אומעטום די מעשהלעך, וואָס מ׳לערנט
מיט איר, וועגן דער טויב פון נחס תיבה, וועגן אליהו
הנביא, וואָס גייט אַרום פון לאַנד צו לאַנד.

— לאָמיר זיך דאָ אַנידערזעצן — זאָגט באַשע, און
זעצט זיך אַנידער.

זי צעעפנט די הענט, און עס הויבן זיך אָן שיטן אויף
אירע קניִען, אויף איר קליידל, אויף איר אינגאַנצן — בינט־
לעך פול מיט בלומען. זיי שמעקן אַזוי, אַז פון איר אַליין

הויבט אויך באַלד אָן צו שמעקן מיט בלומען, און די זומער־פייגעלעך, ווי נאָר דערשפּירט דעם גערוך, נעמען זיך צונאַנד פליען פון אַלע זייטן.

איצט קלייבט באַשע פאַנאַנדער די בלומען, לייגט זיי צונויף און מאַכט פון זיי בינטלעך און קרענצלעך און פוצט זיך אויס מיט זיי — הענגט זיך אָן גלעקעלעך ביי די אויערן, לייגט זיך אַ קרענצל אויפן קאָפּ, אַביסל בלימלעך פאַרשטעקט זי זיך אין פאַרטוכל און זעט איצט אַליין אויס ווי איין גרויסער בלומען־קראַנץ. איר קליין ברידערל, פאַרנומען דער־ווייל מיטן לערנען זיך אָנטרייבן זיינע פערדלעך, וואָס ער

וועט אַמאָל האָבן, דערזעט מיט אַמאָל זיין אויסגעפּוצט שוועס־טערל און קלייבט נחת פון איר. ער בלייבט שטיין, דאָס בייטשל פאַלט אים אַרויס פון האַנט. ער פאַרשטייט, אַז באַשע איז אַ שיינע, און וואָלט אַליין אויך וועלן זיין אַזאַ שיינער און אַזוי מיט בלומען אויסגעפּוצט. אומזיסט פּרוּווט ער אויסדריקן זיין דאַזיקן פאַרלאַנג מיט זיין נישט קלאָרן

קינדערשן שטאַמלען. נאָר באַשע האָט פאַרשטאַנען. באַשע איז אַ שוועסטער, און אַ שוועסטער איז ווי אַ קליין מאַמעלע, זי שטויסט זיך אָן, דערפילט, פאַרשטייט.

— גוט, ליבינקער, — זאָגט באַשע, — איך וועל דיר מאַכן אַ פּרעכטיק קרענצל און דו וועסט אויסזען ווי אַ פּרינצל אַ קליינס.

און באַשע פלעכט צוזאַמען בלויע, געלע, רויטע בלימע-לעך אַלע אין איין גרויסן קראַנץ. און דעם קראַנץ טוט זי אָן איר קליין ברידערל אויפן קאָפּ, און אַנעלע רויטלט זיך פון פרייד און פון נחת. באַשע קושט אים, הויבט אים אויף אין דער לופטן און שטעלט אים אַנידער אויף אַ גרויסן שטיין. איצט באַוווּנדערט זי אים, וואָס פאַר אַ שיינער ער איז און אַז דאָס האָט זי אים געמאַכט פאַר אַזאַ שיינעם.

און קליין-אַנעלע שטייט זיך אויף זיין שטיין ערנסט און יום-טובדיק. אים דאַכט זיך, אַז ער איז אַ גאָר שיינער, אַ גאָר גרויסער אין אַזאַ אויסזען, אין אַזאַ פּוץ אויסגעפּוצט. און הויבט אָן פאַר זיך אַליין דרך-ארץ האָבן. און באַוועגט זיך נישט, און אויסגעגליכן שטייט ער, מיט אויסגעשטרעק-טע אויגן, צונויפגעקריצטע ציין, אַראָפּהענגענדיקע הענט און ברייט-צעשטעלטע פינגער, — שטייט און האָט מורא זיך אַ ריר צו טאָן, ער זאָל נישט פאַרלירן עפּעס פון זיין ערנסט-קייט און פון זיין הייליקייט. הימל איז אויסגעשפּרייט איבער זיין קאָפּ, וואַלד און פעלד ציט זיך צו זיינע פיס. ער איינער אַליין שטייט אין סאַמע מיטן וועלט. ער איינער איז אַ גרוי-סער, ער איינער איז אַ שיינער.

מיט אַמאָל צעלאַכט זיך באַשע און שרייט:

— אָך, וואָס פאַר אַ נאַרישער דו ביסט, מיין קליין-אַנע-לע, וואָס פאַר אַ נאַרישער!

און וואַרפט זיך אויף אים און קושט אים און דריקט אים צו זיך. דאָס גרויסע קרענצל רוקט זיך אים אַראָפּ אויף דער נאָז. און באַשע חזרט אַלץ כסדר:

— אָך, וואָס פאַר אַ נאַרישער ער איז! וואָס פאַר אַ נאַרישער!

און לאַכט. קליין־אַנעלע אָבער לאַכט נישט. אומעטיק איז ער און פאַרחדושט, וואָס דאָס אַלץ האָט זיך אַזוי גיך אויסגעלאָזט און וואָס ער האָט שוין אויפגעהערט צו זיין אַ שיינער. ער וויל שוין מער נישט זיין אַזוי־זיך אַ געוויינלעך אַנעלע, ווי פריִער. דאָס צעשיטע קרענצל איז דערווייל אויף דר'ערד אַראָפּגעפאַלן און אַנעלע איז שוין אינגאַנצן געוואָרן אַזאַ, ווי אַלע קליינע יינגלעך.

יאָ, ער איז שוין נישט מער קיין שיינער. אָבער דערפאַר איז ער שטענדיק אַ פריילעך לאָבוסל. האָט צוריק אויפגעהויבן זיין בייטשל און טרייבט שוין ווידער אָן מיט אַלע זעקס פערדלעך, וואָס ער וועט אַמאָל האָבן.

באַשע שפּילט זיך נאָך אַלץ מיט אירע בלומען. מער נישט, וואָס עטלעכע גייען שוין אָפּשטאַרבן. אַנדערע ווידער נעמען אַנטשלאָפן ווערן. וואָרים בלומען האָבן זייער שלאָף, אַזוי ווי חיות. אָט די גלעקעלעך, פאַר אַ פּאָר שעה נאָר אָנגעריסן, לענען שוין צו זייערע פּיאָלעט־פאַרביקע בעכערלעך און שלאָפן איין אין די הענטלעך, וואָס האָבן זיי אַראָפּגעריסן.

אין דער לופט האָט לייכט אַ בלאָז געטאָן. באַשע צי-טערט. דער אָוונט קומט אָן.

— כ׳וויל עסן — זאָגט אַרויס קליין-אַנעלע.

נאָר באַשע האָט צומאָלט קיין שטיקל ברויט נישט פאַר איר קליין ברידערל. זאָגט זי צו אים:

— ברידערל, לאָמיר אַהיים גיין.

און ביידע דערמאָנען זיי זיך די געשמאַקע קרויטן-זופּ, וואָס קאָכט זיך אויף נאַכט-עסן אין אַ גרויס טעפּל אין אויוון.

באַשע נעמט צונויף אירע בלומען, נעמט דאָס ברידערל פאַר דער האַנט און גייט מיטן וועג, וואָס פירט אַהיים.

די זון לאָזט זיך אַראָפּ פּאַמעלעך אויפן רויט-געוואָרע-נעם הימל. שוואַלבן פליִען אַרום נידעריק איבער דער ערד און גלעטן די קינדערשע קעפּלעך מיט זייערע שוואַרצע פלי-גלען. אָוונט קומט אָן. באַשע און אַנעלע טוליען זיך איינס צום צווייטן.

איבערן וועג פאַרלירט באַשע איין בלימל נאָכן אַנדערן. אין דער שטילקייט פון אָוונט הערט מען נאָר דאָס גריל-צערײ פון דער גריל, צווישן געוויקסן באַהאַלטן.

די קינדער האָבן אַביסל מורא און זיינען אומעטיק, ווייל דער אומעט פונם אָנקומענדיקן אָוונט האָט אַדורכגע-דרונגען זייערע קליינע הערצעלעך. אַזוי גוט האָבן זיי דאָך געקענט דאָס אַלץ, וואָס אַרום זיי, — און איצט דערקענען זיי נישט דאָס, וואָס איז זיי צום בעסטן באַקאַנט געווען. מיט אַמאָל דאַכט זיך זיי, אַז די ערד איז געוואָרן צו-גרויס און צו-אַלט פאַר זיי. מיד זיינען זיי און שרעקן זיך, אַז זיי וועלן שוין קיינמאָל אַהיים נישט דערגיין, ווו די מאַמע קאָכט אַזאַ געשמאַקע זופּ.

קליינ-אַנעלע מאַכט שוין נישט מיטן בייטשל. באַשע

האָט אַרויסגעלאָזט פון דער מידער האַנט דאָס לעצטע בלימל. דאָס ברידערל ציט זי פאַר דער האַנט און ביידע גייען זיי איצט און שווייגן שטיל.

ענדלעך האָבן זיי דערזען פון דערווייטנס דעם דאַך פון זייער שטוב, פון וועלכן עס האָט זיך אויפגעהויבן אַ בלויער רויך צום טונקעלן הימל צו. זיינען זיי שטיין געבליבן און געפּאַטשט מיט די הענטלעך און אַזש אָנגעהויבן שרייען פאַר שמחה. באַשע האָט אַ קוש געטאָן דאָס קליין ברידערל, דערנאָך האָבן זיי זיך ווידער גענומען פאַר די הענט און געלאָפן מיט אַלע כחות פון זייערע פאַרמאַטערטע פיסלעך.

נאָנט צום דאָרף דערגאַנגען, האָבן זיי זיך באַגעגנט מיט פויערטעס, וואָס האָבן פון פעלד צוריק געקערט. וואָס אַ טריט האָט זיי עמעץ אַנדערש באַגריסט, ווינטשנדיק „גוט-נ'אָוונט". די מאַמע איז געשטאַנען אויפן שוועל, אין אַ ווייס טיכל אויפן קאָפּ, מיטן קאָך-לעפל אין האַנט.

— איר זיינט דאָ, קינדערלעך, איר זיינט דאָ! — רופט זי מיט פרייד. און די קינדער וואַרפן זיך איר אין די

אָרעמס. ארייגעגאַנגען אין שטוב, פול מיט ריח פון קרויטן־
זופּ, האָט באַשע ווידער אַ ציטער געטאָן, — זי האָט דערזען
די נאַכט, אַראָפּגעדערנדיק אויף דער ערד. אַנעלע זיצט שוין
אויף דער באַנק איבערן שיסעלע, דאָס גאָמבעלע אָן טיש
אָנגעשפּאַרט, און עסט שוין די געשמאַקע קרויטן־זופּ.

פאַרטריקנטע בלעטער.

און דער האַרבסט איז אַראָפּגעקומען. ברומט דער ווינט איבערן וואַלד און טרייסלט די פאַרטריקנטע בלעטער אַראָפּ פון די ביימער. שטייען נאַקעטע די קאַשטאַן־ביימער און די שוואַרצע צווייגן זייערע שטרעקן זיך אין דער לופט אַריין. אויך פון די בוקענע־און גראַבענע־ביימער פאַלן שוין איצט אַראָפּ די בלעטער. די בזשאָזעס און אָשינע־ביימער זיינען שוין אַזוי געל געוואָרן, ווי מיט גאָלד באַשאָטן. איין דעמב נאָר איז געבליבן ביי זיין גרינער קרוין.

דער פרימאָרגן איז אַ קילבלעכער; אַ שאַרפער ווינט טרייבט די וואָלקנס איבערן גרויען הימל און רויטלט די פינגער פון קליינע קינדער.

יאָהאַן, יאַגדאַ און פעטרי גייען אין וואַלד אַריין פאַרטריקנטע בלעטער קלייבן, אָט יענע בלעטער, וואָס אַמאָל, ווען זיי האָבן געלעבט, זיינען זיי פול געוועזן

מיט טוי און פויגל־געזאַנג, און איצט פאַרדעקן זיי אין די טויזנטער די גאַנצע ערד מיט זייערע קליינע פאַרטריקנטע גופעלעך. פאַרטריקנטע דאַכט זיך — און דאָך שמעקן זיי אַזוי געשמאַק. וועט זיין דערפון אַ מאַכל־ווויל פאַר ציגעלע־שפרינגערין און פאַר קיעלע־מאַמען. יאָ־האַן האָט אַ קויש גענומען — שוין אַ גאַנ־צער מאַנספאַרשוין; יאַגדאַ — אַ זעקעלע, אַ גרויס מיידל שוין געוואָרן; און פון הינטן גייט זיי נאָך פעטרי מיט זיין האַנט־וועגעלע.

לויפנדיקערהייט זיינען זיי פון בערגל אַראָפּגעקומען. ביים ברעג וואַלד האָבן זיי זיך צונויפגעטראָפן מיט נאָך אַנדערע קינ־דער פון דאָרף, וואָס גייען אויך קלייבן פאַרטריקנטע בלעטער אויף ווינטער. ס'איז גאָרנישט קיין שפיל אַזאַ — דאָס הייסט אַרבעטן.

נאָר מיינט נישט, אַז די קינדער זיי־נען אומעטיק דערפאַר, ווייל זיי אַרבעטן. אַרבעט איז אַן ערנסטע זאַך, נישט קיין אומעטיקע.

אָט נעמט זיך שוין אונזער חברה צו דער אַרבעט. די יינגלעך טוען זייערס שווייגנדיק. דאָס זיינען דאָך שוין גאַנצע פויערים כמעט, און פויערים רעדן געוויינטלעך ווייניק. וועגן פויערטעס קאָן מען דאָס שוין נישט זאָגן. אונזערע מיידלעך מאַכן כסדר מיט די צינגלעך און פילן אָן דערביי די קיישלעך מיט די זעקלעך.

די זון רוקט זיך אַרויף אַלץ העכער, און דערוואַרעמט דערווייל דאָס דערפל. פון די קוימענס איבער די הייזלעך דערהויבט זיך אַ לייכטער רויך, וואָס זעט אויס ווי אַן אָטעם. די קינדער ווייסן גוט, וואָס דער דאָזיקער רויך באַטייט. ער דערציילט, אַז דאָרט אין דער היים קאָכט זיך איצט אין די טעפּלעך אַ געשמאַקע אַרבעס-זופּ. נאָך איין הויפּן פאַרטריקנטע בלעטער און די קליינע אַרבעטער וועלן צוריקקערן צו זיך אין דערפל אַריין. דער צוריקגאַנג איז אַ שווערער. אונטער דער לאַסט פון די זעקלעך און קוישלעך דערהיצן זיי זיך און מאַטערן זיך, און דער שווייס רינט זיי פון שטערן. יאָהאַן, יאַגדאַ און פּעטרי בלייבן שטיין אָפּצוּעטעמען און אַ רגע אָפּצורוען.

נאָר דער געדאַנק וועגן דער אַרבעס-זופּ דערמונטערט זיי. סאַפּענדיק און שווער-אָטעמענדיק, דערגייען זיי ענדלעך. די מאַמע, וואָס וואַרט זיי אָפּ אויף דער שוועל, רופט פונדערווייטנס:

— גיכער, קינדער, די זופּ איז אויפן טיש.
ווייל האָט זי זיי געשמעקט. כּשר זי פאַרדינט.

אַניעלקאַ.

אַניעלקאַ איז אויפן דאָרף — אין דער מלוכה פון פייגל און בלומען. אויף די לאָנקעס, אויף די פעלדער און אין וואַלד פאַרבּרענגט אַניעלקאַ די העלע שמייכלענדיקע פרילינגס-טעג. מיטן גראָז, מיט די בלומען שפּילט זי זיך — דאָס ליבּ-סטע, דאס זיסטע שפּיל איז דאָס. דערמאָנט זי זיך, אַז

היינט איז דער געבּורטס-טאָג פון איר חברטע הענעלע. גייט זי אָנרייסן בלומען, שיינע, פאַרבּיקע בּלומען, און שענקט זיי אַוועק הענעלען, מיט קושן אַרומגעפּלאָכטן.

וואס מיט ייִנגלעך האט געטראפן.

יאַנעק, קאַזשאָ, וואַצעק, זענאָן און יולעק האָבן זיך אין וועג געלאָזט צו גאַסט צו זייער חבר ראָמעק. גייען זיי זיך צווישן לאָנקעס און פעלדער, מיט אַ וועג אַ לאַנגן, וואָס גלאַנצט זיך גאָלדיק אין זונען־ליכט. אין איין שורה אויסגע־שטעלט — גייען זיי זייער גאַנג. ווייל זיך אויסגעשטעלט און גייען גלייך און גיך. איין שטערונג נאָר איז דאָ: יולעק איז גאָר אַ קליינינקער. שטרענגט ער זיך אָן, מאַכט אַ גיכערן טריט. שטעלט ברייט פאַנאַנדער זיינע קליינע פיסלעך. פּאָ־כעט מיט די הענטלעך. נאָר ס׳העלפט גאָרנישט — צו־קליין איז ער, קאָן ער נישט אָניאָגן. בלייבט ער פון הינטן, ווייל ער איז אַ קליינער. אָט אַ צרה.

די עלטערע, די גרויסע, וואָלטן געדאַרפט אויף אים צו־וואַרטן און שטעלן זייערע טריט באַגלייך מיט זיינע קליי־נע טריטעלעך. וואָלטן געדאַרפט — אָבער זיי ווילן נישט. — פאָרויס! — רופן אַלע שמאַ־קע אויף דער וועלט און לאָזן די שוואַכערע פון הינטן. נאָר וואַרט אויפן סוף פון מעשהלע.

אונזערע גרויסע, אונזערע שטאַרקע, אונזערע פיר חברה־
יונגען בלייבן מיט־אַמאָל שטיין. אַ שפרינגענדיק באַשעפענישל
האָבן זיי דערזען אויף דער ערד. דאָס חיהלע שפרינגט, אַ
זשאַבע איז עס, וויל זי זיך אַרויפקריגן אויף דער לאָנקע,

וואָס ציט זיך לענג־אויס דעם וועג. די לאָנקע איז דאָך איר
היים — האָט זי זי ליב, דאָרט האָט זי זיך איר שטיבעלע
ביים וואַסער־קוועלעכל. שפרינגט זי אַהינצו.

גרין איז זי די זשאַבע, און זעט אויס, ווי אַ לעבעדיקער
בלאַט. יאַנעק, קאַזשאָ, וואַצעק און זענאָן לאָזן זיך נאָכ־
לויפן נאָך איר. אָט זיינען זיי שוין אויף דער לאָנקע און
דערשפירן באַלד, ווי די פיסלעך זייערע הויבן אָן זינקען
אין אַ פייכטער ערד, מיט געדיכטן גראָז באַוואַקסן. נאָך עט־
לעכע טריט — און פאַלן אַריין איבער די קני. אונטערן גראָז
איז אַ זומפּ געווען.

מיט גרויס מי קלייבן זיי זיך אַרויס פון דאָרטן. די
שיכלעך און די לידקעס זייערע זיינען שוואַרץ פון בלאָטע.

יולעק האָט זיי איצט אָנגעיאָגט אינגאַנצן אַ פּאַרסאַפּע־
טער. ער ווייס נישט צי זאָל ער זיין אומעטיק אָדער פרייען
זיך, אָנקוקנדיק די פאַרבלאָטיקטע פיסלעך זייערע. אַזעלכע

גרויסע, אַזעלכע שטאַרקע און אַזאַ אומגליק האָט מיט זיי געקאָנט טרעפן. און די פיר חברה־יונגען קערן זיך צוריק אַ היים מיט אַראָפּגעלאָזטע נעז, — וואָרים ווי קאָן מען דאָס גיין באַזוכן ראָמעקן אין אַזאַ הילוך?

בײַם טײַך.

גאַנץ פרי האָט זיך יאַש מיט זײַן שוועסטער קאַשע אין וועג אַרײַן געלאָזט — אַ ווענטקע אויפן אַקסל און אַ קײשל אונטערן אָרעם. די שול איז שוין פאַרמאַכט, די ייִנגלעך — אויף פעריען צעלאָזט, גײט זיך יאַש דערפאַר אַלע טאָג לענג־אויס דעם טײַך מיט זײַן שוועסטער קאַשע, אַ ווענטקע אויפן אַקסל און אַ קײשל אונטערן אָרעם. דער טײַך פליסט זיך אַ קלאָרער און אַ גלאַטיקער, און די פּאַנאַנידערגעוואַקסענע ווערבעס באַשאָטענען אים מיט זײערע זילבער־בלעטלעך. דער הימל קוקט אַראָפּ אַ תּכלתדיקער, אַן אויסגעלײטערטער. פרימאָרגן און אָוונט־צײַט שאַרן זיך ווײַסע נעפּלען דורך איבערן טײַך.

נאָר יאַש און קאַשע האָבן ליב דעם טייך נישט צוליב די גרינע געוויקסן פון זיינע ברעגעס, אויך נישט צוליבן ליכטיקן וואַסער, ווו דער קלאָרער הימל שלאָגט זיך אָפּ. זיי האָבן אים ליב צוליב די פיש, וואָס שווימען אַרום אין זיינע טיפענישן.

אויך היינט זיינען די קינדער שטיין געבליבן ביי דעם אָרט, ווו אַממייסטן פיש געפינט זיך. קאַשע זעצט זיך אונ־טער אַ צעוואַקסענער ווערבע. יאַש שטעלט אַנידער די קייש־לעך אויף דער ערד און וויקלט פאַנאַנדער די ווענטקע. אַ פשוטע ווענטקע! אַ וויטשקע, אַ שנירל און אַ דרעטל, פאַר־בויגן אויפן עק שנירל, ווי אַ האַטשעק. יאַש האָט געגעבן די וויטשקע, קאַשע — דאָס שנירל און דרעטל, איז דעריבער די ווענטקע אַ בשותפותדיקע זאַך פונם ברודער מיט דער שוועס־טער. נאָר יעדער פון זיי וואָלט וועלן זי האָבן אינגאַנצן פאַר זיך, און אָנשטאָט צו פאַרוואַרפן די ווענטקע אין וואַסער אַריין, רייסן זיי זיך איצט אַרום איבער איר, קריגן זיך, שלאָגן זיך. און אַרום דעם שטילן טייכל הילכט אַ געשריי, אַ זידלעריי, אַ געוואַלט. יאַשס האַנט איז בלוי — דאָס האָט זי קאַשע אַזוי צעקניפּט, קאַשעס פּנים איז רויט — דאָס האָט זי יאַש אַזוי שטאַרק אויסגעפּאַטשט.

און מיד־געוואָרן ענדלעך פון דעם קנייפּן און שלאָגן זיך, האָבן יאַש און קאַשע באַשלאָסן איינצוטיילן צווישן זיך די ווענטקע. אַז יאַש וועט אַרויסציִען אַ פישל, גייט די ווענט־קע איבער צו קאַשען. אַז קאַשע וועט עפּעס כאַפּן — נעמט יאַש די ווענטקע.

יאַש הויבט אָן. מ׳ווייס נישט, ווען ער וועט ענדיקן. און ווידער — האָט ער גאָר קיין חשק נישט אָפּצוטרעטן די ווענטקע דער שוועסטער, ציט ער דעריבער נישט צרויס

דאָס פישל, וואָס האָט זיך געכאַפּט אויף דער ווענטקע, האָט איינגעשלונגען דעם האַטשעק און טונקט אונטער דעם קאָרעק.

יאַש איז כיטרע. קאַשע איז געדולדיק. שוין זעקס שעה וואַרט זי. און איז שוין מיד געוואָרן פון דעם דאָזיקן לאַנגן גאָרנישט־טאָן. געגעצט זי, ציט זיך אויס, לייגט זיך אין ווערבע־שאָטן און פאַרמאַכט די אויגן. יאַש קוקט איר נאָך פון אונטער איין אייגל און מיינט, אַז די שוועסטער שלאָפט. דער קאָרעק טונקט זיך ווידער אונטער. אויף גיך ציט ער אַרויס דאָס שנירל, וואָס ביים עק זיינעם גלענצלט זיך אַ זילבערן פינטעלע. דאָס האָט זיך אַ פלאָטקע געכאַפּט אויף דער ווענטקע.

— אַהאַ!.... מיט מזל, איצט אויף מיר די צייט געקומען! — הערט ער אַ קול אונטער זיך.

און קאַשע כאַפּט זיך צו דער ווענטקע.

דער מאַלער.

יעריק איז אַ מאָלערס אַ ייִנגעלע. קוקט ער זיך צו, ווי דער טאַטע צייכנט אויפֿן לייוונט כמעט ווי לעבעדיקע מענטשן און לעבעדיקע חיות, ווי מיט פאַרבן מאַכט ער נאָך די ערד, דעם ים, דעם הימל און דאָס גאַנצע אַלץ אַרום. זעט ער אויך, ווי דער טאַטע מאָלט שיינע פרויען מיט אויגן ווי שטערן, און ליפּן ווי רויזן. — אַז איך וועל זיין אַ גרויסער — טראַכט זיך קליינער יעריק — וועל איך נישט מאָלן קיין שום פרויען. איך וועל בלויז מאָלן פערד, דאָס איז אַ סך שענער.

און שוין איצט געוויינט ער זיך צו צייכענען די שענסטע באַשעפענישן, וואָס מ׳קאָן זיך נאָר פאָרשטעלן. נאָר די פערד, וואָס קומען אַרויס פון אונטער זיין בלייפעדער, זיי-

נען גאָר־און גאָרנישט ענלעך אויף פערד. זיי דערמאָנען גי־
כער שטרויסן, פיר־פיסיקע. יאָ, יאָ, — מאָלעריי איז גאָר אַ
שווערע זאַך.

דאָך אָבער יעריק מאַכט פאָרשריטן און צייכנט וואָס
אַמאָל בעסער. איצט קאָן מען שוין פאַרשטיין, וואָס ער
מיינט מיט זיינע צייכענונגען. ווייל יעריק האָט אַסך געדולד
און האָט ליב דאָס צייכענען. די צייט וועט טאָן אירס און
וועך ווייס, פון דעם קליינעם יעריק קאָן אַמאָל אויסוואַקסן
אַזאַ גרויסער קינסטלער, ווי זיין טאַטע.

נעכטן האָט יעריק אויפגעצייכנט אויף אַ פּאַפּיר אַ מענטשן,
וואָס שפּאַצירט אַרום אויפן ברעג ים מיט אַ שטעקן אין
האַנט. ווען נישט דאָס, וואָס די הענט וואַקסן ביים דאָזיקן
מענטשן פון די ברוסטן אַרויס, איז עס גאַנץ גוט אויפגעצייכנט.
פיר קנעפּלעך האָט ער ביים מאַנטל. נישט ווייט פונם
מענטשן וואַקסט אַ בוים. און פונדערווייטנס זעט זיך אַ שיף.
נישט מער, וואָס דאָס אַלץ זעט אויס, ווי דער מענטש וואָלט
געוואָלט נעמען די שיף אין האַנט אַריין און איינשלינגען
דעם בוים. נאָר דאָס איז שוין אַ שווערע זאַך. אפילו ביי
אמתע מאָלער טרעפן זיך אַזוינע זאַכן.

היינט האָט יעריק אויסגעפאַרטיקט נאָך אַ שווערערע
צייכענונג. מ׳זעט אויף איר מענטשן, און שיפן, און ווינט־
מילן. יעריקן, ווען ער צייכנט, דאַכט זיך אויס, אַז די שיפן
שווימען איבערן וואַסער און דער ווינט־מילס פליגלען
פלאַטערן. קוועלט ער אַליין פון זיין שאַפונג.

ער באַמערקט גאָר נישט דאָס קליינע קעצל, וואָס
שפּילט זיך אונטערן טיש מיט אַ קנוילכל באַוול. און דער
סוף וועט זיין, אַז יעריק וועט אַרויסגיין פון צימער, וועט
דאָס קעצל אַרויפשפּרינגען אויפן טיש און מיט זיין ווייס

פיסלֿ איבּערדרייען דעם טינטער אויף די ווייסע פּאַפּירן אַרויף, וואָס זיינען אויסגעלֿייגט אויפן טיש. און יעריקס קונסט=ווערק וועט פאַרלֿוירן גיין. דאָס קלֿיין מאָלֿערלֿ וועט לֿכתּחילֿה אומעטיק ווערן. נאָר באַלֿד וועט ער זיך פּאַר אַ פריש ווערק אַ נעם טאָן, און דער שאָדן, וואָס קעצלֿ האָט אָנגעמאַכט, וועט מער קיין שאָדן נישט זיין.

זאָשע און בוטשקאָ.

זאָשע און בוטשקאָ זיינען אַלטע גוטע־פריינט. זאָשע איז אַ קליין מיידעלע, בוטשקאָ — אַ גרויסער הונט. ביידע שטאַמען זיי פון איין וועלט, ווייל ביידע וווי־נען זיי אויפן דאָרף. ווי לאַנג זיי קענען זיך שוין — ווייסן זיי אַליין נישט: אַזוי ווייט גרייכט נישט דער זכרון נישט פון אַ הונט און נישט פון אַ קליין מיידעלע. און ווידער: זיי דאַרפן דאָס כלל נישט וויסן, נישט זיי באַ־דאַרפן דאָס און נישט עס גלוסט זיך זיי צו געדענקען אַזעלכע זאַכן. עס דאַכט זיי נאָר, אַז זיי קענען זיך שוין זייער, זייער לאַנג, פון סאַמע וועלט־באַשאַפונג־אָן, וואָרים זיי שטעלן זיך גאָרנישט פאָר, אַז די וועלט וואָלט געקאָנט זיין אָן זיי. זאָשע האָט פון שטענדיק געקענט בוטשקאָן, און בוטשקאָ האָט פון שטענדיק געקענט זאָשען.

בּוטשקאָ איז אַ סך אַ גרעסערער און שטאַרקערער פון זאָשען. אַז ער לייגט אַרויף זיינע לאַפּעס אויף אירע אַקסלען, איז ער גרעסער פאַר איר מיט צוויי קעפּ. ער וואָלט זי געקאָנט איינשלינגען ווי גרויס זי איז, נאָר ער טוט איר קיינמאָל די מינדסטע עולה נישט. בּוטשקאָ האָט דרך־ארץ פאַר זאָשען. אַזאַ קליינינקע, אַזאַ שוואַכע און אַזאַ קלוגע. לעקט ער זי מיטן צונג פון גרויס ליבשאַפט. און זאָשע ווי־

דער האָט ליב בּוטשקאָן, ווייל ער איז אַ שטאַרקער און אַ גוטער. זי ווייס, אַז בּוטשקאָ וועט קיינעם קיין שלעכטס נישט טאָן. זי ווייס, אַז בּוטשקאָ קען אַ סך זאַכן, וואָס זי, זאָשע, האָט גאָר קיין בּאַגריף נישט וועגן זיי. אַזאַ גרויסער, אַזאַ ערנסטער, און אַזאַ ליבּער.

אין איינעם אַ טאָג דערזעט זאָשע מיט אַמאָל, ווי איר פריינט איז אָנגעבּונדן אויף אַ קייט צום בּוים בּיים בּרונעם. אירע אייגענע אויגן גלויבּט זי נישט. און בּוטשקאָ קוקט

אויף איר מיט זיינע ערלעכע, וואַרעמע אויגן. מיט געדולד און אונטערטעניקייט טראָגט ער איבער זיין קנעכטשאַפט. זאָשע דערנענטערט זיך נישט צו אים. זי קאָן נישט אַריבערטראָגן די פאַרשקלאַפונג פון איר גרויסן גוטן בוטשקאָ און אַ פאַרזאָרגטע און אומעטיקע שטייט זי און קוקט אויף אים מיט מיטגעפיל.

פרייז **125** מארק

צענטראַלער ביכער-לאַגער
קולטור-ליגע
וואַרשע, לעשנא 52, וו. 3.